

Ierosināta lieta par normu, kas noteic Kamenkas ezeram publisku ūdeņu statusu

Satversmes tiesas 2. kolēģija 2020. gada 30. novembrī ierosināja lietu “Par Civillikuma I pielikuma (1102. pantam) “Publisko ezeru un upju saraksts” 1. nodaļas 34. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. un 105. pantam”.

Apstrīdētā norma

Civillikuma 1102. pants noteic, ka pie publiskiem ūdeņiem pieder jūras piekrastes josla, kā arī šā panta pielikumā (I pielik.) uzskaitītie ezeri un upes. Visi pārējie ūdeņi ir privāti. Savukārt Civillikuma I pielikuma (1102. pantam) “Publisko ezeru un upju saraksts” 1. nodaļas 34. punkts noteic, ka Kamenkas ezers, kas atrodas Daugavpils rajona Salienas pagastā, 11 hektāru platībā ir publiskais ezers.

Augstāka juridiska spēka norma

Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. pants: “Latvija ir neatkarīga demokrātiska republika.”

Satversmes 105. pants: “Ikvienam ir tiesības uz īpašumu. Īpašumu nedrīkst izmantot pretēji sabiedrības interesēm. Īpašuma tiesības var ierobežot vienīgi saskaņā ar likumu. Īpašuma piespiedu atsavināšana sabiedrības vajadzībām pieļaujama tikai izņēmuma gadījumos uz atsevišķa likuma pamata pret taisnīgu atlīdzību.”

Lietas fakti

Lieta ierosināta pēc Latgales apgabaltiesas (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikuma. Pieteikuma iesniedzējas izskatīšanā ir civillieta, kurā Daugavpils prokuratūra valsts interesēs cēlusi prasību citstarp pret vairākām privātpersonām par īpašuma tiesību izbeigšanu uz Kamenkas ezeru un attiecīgo zemesgrāmatas ierakstu grozīšanu. Pēc Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanas šīs privātpersonas esot

tiesiski ieguvušas īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu, kura sastāvā ietilpa arī Kamenkas ezers. Lai arī sākotnēji Kamenkas ezers neesot bijis iekļauts Civillikuma I pielikumā (1102. pantam) „Publisko ezeru un upju saraksts” iekļautajā Publisko ezeru sarakstā (turpmāk – Saraksts), ar 1998. gada 14. maija likumu „Grozījumi Civillikumā”, kas stājās spēkā 1998. gada 10. jūnijā, Kamenkas ezers tomēr esot iekļauts Sarakstā un kļuvis par publiskajiem ūdeņiem, proti, valsts īpašumu.

No pieteikuma izriet, ka apstrīdētā norma ir jāpiemēro minētajā civillietā. Tomēr šī norma neatbilstot no demokrātiskas tiesiskas valsts pamatnormas atvasinātajam un Satversmes 1. panta tvērumā ietilpstošajam taisnīguma principam, kā arī Satversmes 105. pantam. Pēc Pieteikuma iesniedzējas ieskata, pieņemot apstrīdēto normu un iekļaujot Kamenkas ezeru Sarakstā, nav īstenota pienācīga nekustamā īpašuma piespiedu atsavināšanas procedūra, kuras ietvaros tiktu uzklausīts un izvērtēts atbildētāju Pieteikuma iesniedzējas izskatīšanā esošajā lietā – Kamenkas ezera īpašnieku – viedoklis. Tādējādi starp Kamenkas ezera īpašnieku interesēm un sabiedrības interesēm neesot panākts taisnīgs līdzsvars. Turklāt likumdevējs neesot izpildījis pienākumu piešķirt taisnīgu atlīdzību par Kamenkas ezera atsavināšanu sabiedrības vajadzībām.

Tiesas process

Satversmes tiesa ir uzaicinājusi Saeimu līdz 2021. gada 1. februārim iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lietas sagatavošanas termiņš ir **2021. gada 30. aprīlis**. Par lietas izskatīšanas procesa veidu un datumu tiesa lemj pēc lietas sagatavošanas.

Lēmums par lietas ierosināšanu pieejams šeit: https://www.satv.tiesa.gov.lv/wp-content/uploads/2020/12/2020-63-01_Lemums_par_ierosinasanu.pdf

Relīze sagatavota ar mērķi veicināt izpratni par Satversmes tiesā izskatāmajām lietām. Tā nav uzskatāma par nolēmuma daļu un nav saistoša Satversmes tiesai. Spriedumi, lēmumi un cita informācija par Satversmes tiesu atrodama tiesas mājaslapā www.satv.tiesa.gov.lv.

Zanda Meinarte

Satversmes tiesas sabiedrisko attiecību speciāliste

Zanda.Meinarte@satv.tiesa.gov.lv

67830759, 26393803